O Aberduar i'r Beirdd

Pan dderbyniais alwad i fod yn weinidog ar Gapel y Beirdd ddechrau 1992 (34 mlynedd yn ôl erbyn hyn), roeddwn yn ymwybodol iawn fy mod yn dilyn ôl traed y Parch. Olaf Davies, sef fy nghyn-weinidog a'm tad yn y ffydd, a fu'n weinidog ar eglwys Aberduar, Llanybyddder, yn ystod fy arddegau. Cefais innau fy magu yn yr eglwys honno, a gwyddwn felly fod y ddau ohonom wedi gadael Aberduar i weinidogaethu yng Nghapel y Beirdd. Ond yn ddiweddar deallais nad ni'n dau oedd yr unig rai i wneud y daith honno o Aberduar i fyny i Eifionydd i fugeilio praidd ffyddlon y capel gwledig hwn.

Ychydig yn ôl, derbyniais neges e-bost gan gymydog i ni yn Llanllwni, sef yr hanesydd Dr David Thorne, a fu'n bennaeth ar Adran Gymraeg y Brifysgol yn Llanbedr Pont Steffan. Wrth iddo ymchwilio i hanes fferm Pant-y-pond, sydd ddim ond tafliad carreg o'm cartref innau yn y pentref, fe ddaeth ar draws cofnod yn sôn am weinidog o'r enw Thomas Henfod Price. Fe aeth ati i ymchwilio i'w hanes, ond canfu mai prin iawn yw'r sôn amdano a hynny, mae'n debyg, oherwydd iddo farw yn hogyn ifanc 29 mlwydd oed. Nid ydym wedi llwyddo i gael hyd i hanes ei gyfnod yn y gogledd, na chanfod y rheswm dros ei farwolaeth.

Aeth David ati i chwilio am fwy o'i hanes, gan ddod o hyd i'r wybodaeth ganlynol: 'Derbyniwyd Thomas Henfod Price, o fferm Pant-y-pond, Llanllwni, i Goleg Hwlffordd yn 1883 a bu yno yn astudio am dair blynedd. Dechreuodd bregethu yn eglwys Aberduar, Llanybydder, cyn troi am y coleg i gymhwyso i fod yn weinidog, gan gael ei fedyddio yn afon Duar gerllaw'r capel. Yn dilyn cwblhau ei hyfforddiant cafodd ei ordeinio a'i sefydlu yn weinidog ar Gapel y Beirdd yn 1886, ac oddi yno aeth i Seion, Porthmadog, lle y bu farw ar 26 Ionawr 1894 yn fachgen ifanc 29 oed. Yn dilyn ei farwolaeth, fe'i claddwyd ym mynwent Aberduar, ac yno y gorwedd gyda'i rieni a'i ddwy chwaer.'

Wedi sgwrs gyda gweinidog presennol Aberduar, y Parch. Densil Morgan, aeth yntau ati i ymchwilio ymhellach, a dod o hyd i'w fedd ym mynwent yr eglwys. Yn ddiweddar aethom ill dau i weld y bedd, a rhaid oedd cael tynnu llun o'r garreg, sy'n cofnodi ei weinidogaeth yn Eifionydd.

Aled Davies

Llyfr Newydd!

Justice Song: the Story of Christian Aid

I nodi pen-blwydd Cymorth Cristnogol yn 80 oed yn ddiweddar, cyhoeddwyd cyfrol newydd arbennig. Mae *Justice Song* yn trafod taith anhygoel Cymorth Cristnogol, o'r gwreiddiau ar ôl yr Ail Ryfel Byd i'w ddatblygiad fel grym blaenllaw yn y frwydr yn erbyn tlodi ac anghyfiawnder. Fe'i hysgrifennwyd gan Michael Taylor, a wasanaethodd fel Cyfarwyddwr Cymorth Cristnogol o 1985 i 1997 ac mae'n cynnwys lluniau trawiadol a straeon arloesol.

Mae'r llyfr ar gael i'w brynu o wefan SPCK neu gyhoeddwyr ar-lein eraill: https://spckpublishing.co.uk/justice-song

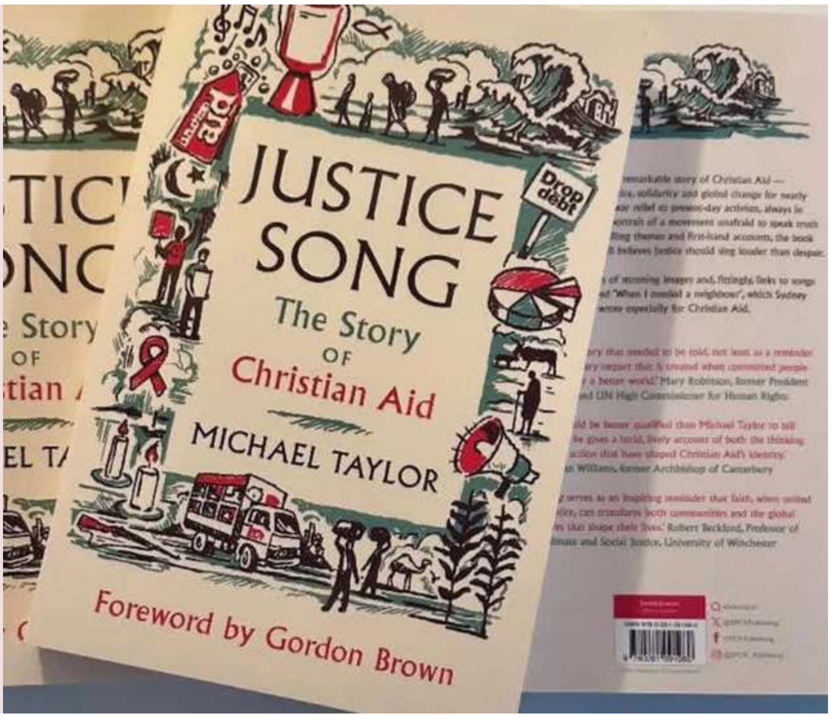

Os ydych yn poeni am unigolyn neu sefyllfa ac angen cyngor diogelu, cysylltwch â'r Panel Diogelu Cydenwadol 01745817584 / 07957510346 yn ystod oriau swyddfa
post@panel.cymru panel.cymru
neu Thirtyone:eight 0303 003 1111
(am gyngor tu allan i oriau swyddfa)

Cyhoeddir *Cenn@d* ar y cyd gan Eglwys Bresbyteraidd Cymru ac Undeb Bedyddwyr Cymru.
Oni nodir yn wahanol, nid yw barn cyfranwyr *Cenn@d* yn cynrychioli barn swyddogol Eglwys Bresbyteraidd Cymru nac Undeb Bedyddwyr Cymru.
Gallwch anfon eich cyfraniadau / gohebiaethau / ymholiadau at:
huw@cennad.cymru | aled@ysgolsul.com
www.cennad.cymru CennadCymru @CennadCymru